

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Prim-Redactor : **EMANOIL DAN**

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : **I. S. CODREANU**

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni 20 »
 3 luni 10 »
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI, 5

Lângă Palatul Justiției

= TELEFON 18/98 =

A apărut : *Studii de Drept civil*, de d-l *Andrei Rădulescu*, judecător de ședință Trib. Ilfov. Volumul este tipărit elegant pe hârtie velină, în format mare, cuprinzând peste 280 pagini. Prețul 6 lei

SUMAR

— **Războiul aerian în fața dreptului internațional**, de d-l avocat *Petre A. Măinescu*.

JURISPRUDENȚA

— Curtea de apel Galați s. III: *Alexe I. Giugulescu cu Firma G. Pantazi, G. Matei & Comp.* (Numai pe baza unui contract de cont-curent nu se poate pretinde că un comerciant este în încetare de plăți și urmează a fi declarat în stare de faliment atunci când dânsul a refuzat plata soldului, contestând că ar datoră suma pretinsă, fiind de principiu că dacă acceptarea nu se dobândește de bună voe din partea corespondentului, căruia i s'a comunicat bilanțul lichidațiunii, cel interesat trebuie să obțină prin justiție, pe cale principală, determinarea soldului datorit, iar nu pe cale falimentară);

— Trib. Argeș s. II: *Vasile T. Brătianu cu Constantin și Mihail Dumitrescu* (Când judecătorul de ocol constată că procesul de care este sesizat nu intră în competența sa ci în aceia a tribunalului, el poate, după ce și-a declinat competența, să trimeată din oficiu și potrivit art. 108 din pr. civ., dosarul la tribunal spre a judeca afacerea, reclamantul nefiind dator să facă o nouă acțiune înaintea tribunalului, ci numai să completeze timbru, potrivit art. 35 din l. j. p.), cu o *Notă* de d-l avocat *Em. Dan*.

— Trib. civil din Bruxelles (Faptul legatarului de a da testamentului îngrijiri particulare în scopul de a-și atrage buna lui voință, nu este suficient pentru a face ca testamentul să fie anulat) cu o *Notă*.

Rezumatela Jurisprudenței Curței noastre de casație

— *Casație s. II: No. 1*: Cumul de delictе. — Condamnare. — Recurs în casație. — Împăcarea părților pentru unul din delictе. — Casarea sentinței, pentru a se aplica pedeapsa pentru celalt fapt; *No. 2*: Succesiune. — Partaj. — Simulațiune. — Creditor. — Contestațiune la executare. — Admisibilitate. — (Art. 785 c. civil).

— *Cas. s. III*: Faliment. — Emitere de cambii. — Condiția de a se constată comercialitatea datoriei.

Războiul aerian în fața Dreptului internațional

În actuala conflagrațiune, alături de cele două feluri vechi de luptă — terestră și maritimă — a luat un mare avânt și una recentă, «lupta aeriană». Despre relațiunile ei cu Dreptul internațional ne vom ocupa în studiul ce întreprindem.

Utilizarea baloanelor eră de multă vreme cunoscută. Așa la asedierea Mayenței în bătălia dela Fleurus pe la 1794, francezii s'au servit de baloane captivе.

Tot cu ajutorul unui balon, Gambeta a putut

părăsi Parisul asediat la 1870, pentru a merge în provincie spre a organiza apărarea națională.

În ultimul timp numai, s'a ridicat chestiunea legitimației procedului și a îngrijirii ce trebuie să aplicăm aviatorilor.

Bismarck, amenință să aplice aeronauților legile de război, când el știa bine că aceste legi nu reglementase acest caz: el voia să asimileze pe aeronauți, spionilor! aceasta în 1870!

Părererea cancelarului a fost reluată și apărată de mai mulți publiciști germani.

Ea este o măsură nedreaptă și de ne primit!

Procedul întrebuintat nu e el exclusiv de toată clandestinitatea? Unde se găsește aci manopere frauduloase?

Aeronauții se aseamănă mesagerului care străbate fațiș și fără travestire pozițiunile inamicului. Să tragi asupra baloanelor, fabricând chiar tunuri speciale pentru a-i atinge și dobâră, nimic de zis! Dar dacă aeronautul cade și e capturat, el trebuie să fie privit ca prizonier de războiu.

Pretențiunile excesive ale lui Bismarck nu au isbutit de a fi primite.

La conferința dela Bruxelles din 1874, delegatul german s'a grăbit să recunoască și el că singurul mijloc de aplicat aeronauților captivi ar fi acela întrebuintat față de prizonierii de război (Declarația din Bruxelles, art. 22—3-a Manualul din Oxford, art. 21 și 24). Regulamente dela Haga din 1899 și din 1907 (art. 29) asupra legilor și obiceiurilor de război terestru, nu consideră de asemenea ca spion «indivizi trimiși în baloane pentru transmiterea telegramelor și în general pentru a întreține comunicațiunile între diversele partide ale unei armate sau a unui teritoriu. (Vezi Paul Fauchille. Rapports de 1902 et 1911, Nouveau Rapport de 1911).

În starea actuală a științei aeronautice, aeronauții sunt folositori spre a lumina și a înștiința armatele. Dar în ziua în care se va obține o desăvârșită plutire în aer, însemnătatea lor va

crește în mod considerabil, mai ales când vor putea transporta un număr de oameni și arme de oarecare greutate!

Publiciști foarte respectați s'au ridicat contra războiului aerian, gășind că e o calamitate să lăsăm, mai ales când perfecțiunea lor va fi desăvârșită, să transforme într'un pericol grozav siguranța generală atât terestră cât și maritimă!

Alții din contra, sunt de părere că alături de războiul terestru și maritim trebuie să avem și un război aerian, instrumentele distrugătoare aeriene nu sunt în definitiv mai teribile decât minele și sub-marinele; tirul aeronauților nu poate fi mai de temut navigațiunii, decât tirul lung al năvilor de război, în plus, se permite de a se trage contra aeronauților, de pe pământ sau de pe mare, atunci oare nu sunt și ei în drept să răspundă focurilor trimise?

Câți-va juriconsulți, pentru a da satisfacție acestui ultim argument, nu îngăduesc aeronauților de a svârli proiectile decât numai în scop de apărare. Dar când se va putea zice că ei lucrează pentru a se apăra? În realitate, în acest sistem ne găsim forțați de a admite războiul aerian!

S'a propus încă să se autorizeze războiul aerian vertical, adică aruncarea proiectilelor din aer pe pământ sau în mare și dela pământ sau dela mare către văzduh, dar să se interzică războiul aerian orizontal, adică aruncarea proiectilelor, între aparatele aeriene din văzduh, căci atunci tirul e orb, neștiindu-se nici-odată locul de pe pământ unde vor cădea proiectilele schimbate în aer.

Institutul de Drept Internațional, în sesiunea sa dela Madrid, din 21 Aprilie 1911, asupra raportului d-lui Paul Fauchille, a pus în acești termeni principiul războiului aerian: «Războiul aerian este îngăduit, sub condițiuni, de a nu înfățișa pentru persoane sau proprietatea populațiunii pacifice un mai mare pericol decât războiul terestru sau maritim».

Declarațiunea dela Haga din 29 Iulie 1899 a interzis asvârlirea de sus din baloane a proiectilelor și a explozibilelor, dar proibițiunea a fost limitată la o durată de 5 ani; această declarațiune n'a mai fost de altfel reînviată la expirarea acestui termen. A doua conferință a păcii din 1907, a votat totdeodată și o nouă declarațiune identică, purtând data de 18 Octombrie 1907, care trebuia să aibă efect numai până la sfârșitul celei de a 3-a conferințe de pace. Dar opt puteri printre care și Franța, nu au primit-o; puține state au ratificat-o. Declarațiunea din 1907 ca și aceia din 1899, are o privire generală în acest sens că ea trebuie să fie aplicată deasupra pământului și deasupra mării, că nu poate obliga decât puterile contractante în caz de război între două sau mai

multe dintre ele, ea încetează de a mai fi obligatorie din momentul când într'un război dintre puterile contractante, intervine pentru a se alipi la una din taberile beligerante o putere necontractantă.

O obligațiune se impune, în orice caz, statelor care nu sunt special legate prin declarațiunea dela Haga asupra baloanelor: este interzis aeronauților de a bombardă orașele, satele, locuințele sau clădirile neapărate; într'adevăr art. 25 al regulamentului dela Haga din 1907, referitor la legile și obiceiurile războiului terestru, «interzice de a ataca sau a bombardă aceste părți și a aceste bunuri, prin orice mijloc ar fi».

În războiul aerian, ca și în orice război, trebuie, pe de altă parte, oprite mijloacele contrari sentimentului de onoare și acelea care ar cauza rele inutile, ca spre pildă întrebuițarea proiectilelor având ca scop unic să răspândească gaze asfixiante sau vătămătoare precum și utilizarea de gloanțe dum-dum.

Orice beligerant poate ochi asupra aeronauților care trec sburând în admosferă deasupra țării lor sau a țărilor inamice pe care le ocupă; tunuri și puști speciale s'au inventat pentru a trage cu efect asupra lor. Dacă aeronautul e doborât, beligerantul are dreptul de a-l captura și de a-l face prizonier, dimpreună cu aparatul și tovarășii săi dacă are. Aceste principii sunt nediscutate în ceea ce privește piloții militari. Dar nu se poate trage asupra aeronauților particulari, nemilitari care nu se dau la operațiuni ostile; totuși pot fi prinși și oprți, căci ei fiind reprezentarea statului și aparatele adesea proprietatea lui, trebuie să fie supuși consecințelor războiului.

Beligeranții pot ei captura aeronauții inamici particulari și marfa (obiectele) inamică care se găsește pe bordul lor? Chestiunea e discutată.

Unii voesc să aplice războiului aerian aceleași reguli ca în caz de război terestru (V. Mérignac, Les lois et coutumes de la guerre sur terre No. 102): ei fac să se observe că principiul capturării este foarte criticat în aplicarea sa la războiul maritim și totul anunță că va dispărea în curând.

Alții, asimilează din acest punct de vedere războiul aerian războiului maritim, respingând inviolabilitatea proprietății inamice: ei observă, că atât într'un caz cât și în celelalte, cu deosebire de ceea ce petrece pe pământ, nu poate fi vorba de a supune pe particulari la rechizițiuni și la contribuțiuni și că aparatele aeronauților particulari, la fel ca și năvile de comerț, sunt susceptibile de a fi ușor transformate în corăbii de război, astfel în ultima analiză în văzduh ca și pe mare, capturarea se adresează însuși Statului beligerant. În fine, alții, fac o distincțiune: ei

autoriză capturarea aparatelor aeronauților particulari, care vor fi sechestrate și restituite la încheierea păcei fără indemnizare, dar să lase liberă marfa pe care o poartă; așa încât se ține în seamă totdeauna și de interesele statelor și de acelea ale particularilor, fiindcă capturând aeronauți particulari se împiedică Statul de a se mai servi de ei ca de mijloace de luptă, prin sechestrarea lor iar prin declararea mărfii inviolabilă nu strică aproape de loc proprietarilor ei.

În caz de capturare, echipagiul trebuie să fie tratat după cum este în urma convențiunii dela Haga din 18 Octombrie 1907, acela al năvilor de comerț inamice care au fost prinse.

Distrugerea unui avion particular sau a unui avion public inamic nu e încuviințată, ca măsură excepțională, însă numai atunci când avionul se comportă ca un avion militar sau dacă întâmpină rezistență din parte-i, împiedicând exercițiul legitim al capturării; distrugerea avionului, chiar în acest caz excepțional, nu poate fi efectuată decât după o somațiune specială ce i-a fost în prealabil înaintată.

Sunt excluse dela capturare, ca și în războiul maritim, aparatele sburătoare, însărcinate cu misiuni științifice sau filantropice.

Situațiunea avioanelor particulare ale unui beligerant care s'ar găsi în porturile inamicului la deschiderea ostilităților sau întâlnite în văzduh în necunoștință de existența războiului, trebuie să fie regulată după principiile analoage acelor care privesc năvile.

Avioanele particulare ale unuia dintre beligeranți care se găsesc la deschiderea ostilităților pe teritoriul inamicului și aceia care părăsiseră ultimul port de plecare înainte de a începe războiul și care au venit din nou pe teritoriu fără a cunoaște începutul ostilităților, nu pot fi capturate decât dacă un interval de timp de favoare le a fost acordat pentru a pleca, sau dacă nu au profitat de timpul acordat. Acest timp de grație nu poate fi acordat avioanelor particulare a inamicului care sunt destinate a fi transformate în avioane de război.

Avioanele particulare inamice care au părăsit teritoriul înainte de începerea ostilităților și care sunt întâlnite în văzduh, ignorând aceasta, pot fi capturate ca ori are alte avioane particulare inamice.

Avioanele publice nemilitare pot beneficia de termenul de grație în același condițiuni ca și avioanele particulare.

Dacă se admite capturarea proprietății private inamice, va trebui, cel puțin, conform declarațiunii dela Paris din 16 Aprilie 1856, respectat, în afară de contrabanda de război: 1. proprie-

tatea neutră găsită pe bordul avionului inamic; 2. proprietatea inamică pe bordul avionului neutr.

Cursa aeriană va fi ca și cursa maritimă interzisă beligeranților. Cu toate acestea, nu va trebui să refuzăm Statelor facultatea de a încorpora în forța lor armată avioanele particulare și echipajele lor, îndată ce vor fi supuse direcțiunii unui ofițer al Statului și vor avea un semn distinctiv exterior: ca și pe mare și în aer poate să fie o flotă auxiliară! Avioanele acestei flote vor constitui, cu avioanele militare propriu zise, beligeranții din războiul aerian (Paul Fauchille, *Le domaine aérien*, R. D. I. P. t. VIII. p. 432).

Transformarea unui avion privat într'un avion militar poate avea loc în timpul războiului pe teritoriu și în apele teritoriale ale Statului din care avion face parte, în teritoriu ocupat de către trupele acestui Stat, în plină mare și în atmosfera nesituată deasupra unui stat neutr, în condițiuni arătate pentru nave prin convențiunea dela Haga din 18 Octombrie 1907, nici o altă retransformare nu mai trebuie să fie admisă!

Care poate fi teatrul războiului aerian?

Războiul, dacă trebuie să vatem pe beligeranți, nu trebuie să atingă interesele neutrilor. Aplicarea acestei idei conduce la regula următoare: Statele beligerante au dreptul, în orice parte ar fi și la la ori care distanță în atmosferă de a se deda la acte de ostilitate deasupra teritoriului lor continental și deasupra întinsei mării sau deasupra mării care udă coastele; din contra, le este oprit de a îndeplini acte ostile, care ar atrage după sine asvârlirea de proiectile și cauzarea de daune, deasupra teritoriului continental al Statelor neutre la orice înălțime ar fi precum și de a se găsi într'o rază determinată prin forța tunului.

Aeronauții militari și beligeranților ca și aeronauți publici nemilitari, nu pot în timp de război, că în timp de pace să circule deasupra Statelor neutre decât cu autorizațiunea acelor State; cât privește pe aeronauții particulari, nu au nevoie pentru a circula de nici o autorizațiune. Dar este oprit atât unora cât și altora de a stă un oare care timp deasupra țărilor neutre într'o anumită rază în apropierea frontierelor Statului inamic, căci nu este îngăduit ținându se în aer deasupra acestor țări să poată din acea rază face observațiuni și exploarațiuni asupra teritoriilor adversarului:

Circulațiunea aerostatelor¹⁾ în timp de război

1) E de observat că se vorbește numai de aerostate și aeronauți, aceasta se explică prin faptul că la data dispozițiilor luate referitor la aceste nave aeriene nu luase încă dezvoltare aviația modernă din zilele noastre cu aeroplane, biplane ș. a. m. d. dacă însă am întrebunțat și cuvântul de *avion*, expresiunea noastră, se explică prin aceea că suntem convingși că aceleași dispozițiuni se aplică și aeroplanelor care numai

este ca și în timp de pace supusă aceluiași restricțiuni: ele trebuiesc să respecte regiunile în terzise, în special lucrările fortificate și de a se abține dela orice act în stare de a aduce pagube țării pe unde trec în sbor!

(Va urma)

PETRE A. MĂINESCU

Avocat-Craiova

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI S. III.

Audiența dela 22 Aprilie 1915

Președenția d-lui V. TĂTARU Președinte

Decizia comercială No. 15

Alexe I. Giugul s.u cu firma G. Pantazi, G. Matei & Co.

Comerciant. — Cont carent. — Incetare de plăți — Faliment — (Art. 696 c. comercial).

Numai pe baza unui contract de cont curent nu se poate pretinde că un comerciant este în incetare de plăți și urmează a fi declarat în stare de faliment, atunci când dânsul a refuzat plata soldului contestând că ar datoră suma pretinsă, fiind de principiu că dacă acceptarea nu se dobândește de bună voie din partea corentistului, căruia i s'a comunicat bilanțul lichidațiunii, cel interesat trebuie să obțină prin justiție determinarea soldului datorit.

Așa dar, urmează a se lichida mai întâi existența datoriei pe cale principală, iar nu pe cale falimentară, căci pe această cale judecătorul nu este chemat decât să examineze, conform art. 696 c. com., dacă opunerea debitorului la plată este sau nu serioasă.

Sau prezentat: apelantul cu d-nii avocați I. G. Stoian și C. G. Popescu, iar lichidatorul G. Pantazi prin d-nii avocați St. Stroe și T. Missir.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Alexe I. Giugulescu, contra sentinței comerciale No. 14 a Trib. Brăila s. II, prin care este declarat în stare de faliment, după cererea firmei G. Pantazi, G. Matei & Co, actualmente în lichidare, reprezentată prin lichidatorul G. Pantazi;

Având în vedere susținerile părților;

Având în vedere că firma intimată pretinzând că apelantul este în incetare de plăți pentru că a refuzat plata soldului rezultat în favoarea sa la încheierea contului curent ce a existat între dânsii, sold garantat de apelant prin două cambii pe suma de 50000 lei, protestate la scadență pentru neplată, a cerut și obținut prin sentința apelată declararea în stare de faliment a numitului apelant;

Având în vedere că apelantul contestă soldul acestui cont susținând că nu datorează suma pretinsă de firma intimată, motive pentru care n'a acceptat comptul ce i s'a trimis, compt în care sunt trecute diferite sume fictive, prin urmare până la lichidarea aceluiași compt opunerea sa la plată este de bună credință că nu datorează suma pretinsă;

Având în vedere art. 696 c. com. după care singurul refuz al unor plăți pe teme de excepțiuni pe cari în bună credință debitorul îl socotește întemeiat nu constituie o probă de incetarea plăților, de unde rezultă că dacă un comerciant debitor nu plătește datorii pe cari în buna lui credință le consideră inexistente sau

în formă și iuteală diferă, așa că putem cu drept cuvânt susține că de data aceasta, în lipsă de altă codificare, se poate perfect zice: la forme n'emporte cette fois-ci pas le fond!

nelichide, aceasta nu înseamnă că el este în incetare de plăți pentru a fi declarat în stare de faliment, indiferent dacă mai târziu, cu ocazia lichidării, s'ar constata că debitorul n'avea dreptate, destul dacă el în buna sa credință își închipue că nu e dator sau că nu datorează atât cât se pretinde;

Având în vedere că în specie nu s'a adus nici o dovadă din care să rezulte că apelantul a recunoscut soldul debitor din comptul ce i s'a trimis și este de principiu că dacă acceptarea nu se dobândește de bună voie din partea corentistului căruia s'a comunicat bilanțul lichidațiunii, cel interesat trebuie să obțină prin justiție determinarea soldului datorit;

Că, așa fiind, urmează a se lichida mai întâi existența datoriei pe cale principală, iar nu pe cale falimentară, căci pe această cale judecătorul nu este chemat decât să examineze dacă opunerea debitorului la plată este sau nu serioasă, și cum Curtea găsește că opunerea apelantului la plata datoriei pretinse de firma intimată este întemeiată pe buna sa credință că nu datorește soldul comptului curent arătat de această firmă, nu poate fi considerat că se găsește în incetare de plăți pentru a fi declarat în stare de faliment, mai cu seamă că din atestarea corpului Portăreilor trib. Brăila aflată la dosar se constată că apelantul n'are nici o poliță protestată afară de cele două cambii date firmei intime pentru garantarea contului curent al cărui sold fiind contestat, plata acestor cambii nu putea fi cerută până la lichidarea lui pe cale principală, iar faptul că apelantul a ipotecat imobilul său din Brăila, nu constituie un element suficient din care să și poată forma convingerea, că el se află în incetare de plăți, după cum s'a pretins, și că a făcut această ipotecă pentru a și micșora patrimoniul;

Că, față de cele ce preced apelul făcut de Alexe I. Giugulescu se găsește întemeiat și, ca atare, cată a se admite și a se respinge acțiunea intentată contră'i pentru declararea lui în stare de faliment;

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

(ss) V. Tătaru, D. Istrati, I. Corjescu, V. Bălășescu și G. Sărățeanu.

Grefier, (s) V. Mihăileanu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ARGEȘ, S. II

Audiența dela 15 June 1915

Președenția d-lui GR. TEODORESCU, Președinte

Sentința civilă No. 263

Vasile Th. Brătianu cu Constantin Dumitrescu și Mihail Dumitrescu

Judecător de Ocol - Declinator de competență — Trimiterea dosarului afacerii spre judecata Tribunalului. — Complectarea taxei timbrului.

Când judecătorul de ocol constată că procesul de care este sezisat nu intră în competența sa ci în cea a tribunalului, el poate, după ce și-a declinat competența, să trimeată din oficiu și potrivit art. 108 pr. civ. dosarul la tribunal spre a judeca afacerea, reclamantul nefiind dator să facă o nouă acțiune înaintea tribunalului, ci numai să completeze timbrul potrivit art. 35 din legea judecătorilor de ocol.

Tribunalul,

Asupra cesțiunei rămasă în divergență, propusă din oficiu, cu privire la faptul dacă acțiunea de față în revendicare, introdusă de Vasile Th. Brătianu, este timbrată;

Având în vedere art. 35 din legea judecătorilor de ocoale care prevede că competența judecătorilor în cazurile când ea se regulează după valoarea sau întinderea obiectului procesului, valoarea sau întinderea se va justifica și determina prin însăși cererea reclamantului. În caz de contestație se va aprecia după acte, indicațiile date de părți, experți, etc. și partea nemulțumită n-o va putea ataca cu apel, de s'a judecat fondul, decât odată cu apelul asupra fondului. Tribunalul găsind că evaluarea judecătorului a fost greșită, va evoca fondul în prima sau ultima instanță, după importanța afacerii, obligând pe reclamant să completeze timbrul legal;

Având în vedere că acest articol nu vorbește despre cazul când partea reclamantă, asupra petiției căreia și-a declinat competența judecătorului ca fiind de competența Tribunalului, s'a mulțumit pe declinatoriu de competență și sezisează Tribunalul printr'o simplă cerere, completând timbrul legal cum e în speță. Cestiunea ce urmează a se discuta este dacă la Tribunal o astfel de sezizare și completare a timbrului legal se poate face;

Având în vedere că acolo unde legea specială nu prevede pentru rezolvarea acestei cestiuni, trebuie a se recurge la principiile de drept comun din procedura civilă, a cărei materie se discută în art. 108 și 335;

Având în vedere că, deși art. 35 din legea judecătorilor de ocoale și 335 din proc. civilă se ocupă numai de cazul când partea face apel, dar aceste articole nevorbind nimic de cazul când partea nu face apel, aceste dispoziții trebuie completate cu dispozițiile art. 108 din pr. civilă, care sunt dispoziții de principiu și aplicabile ori când și în orice materie;

Având în vedere că după art. 108 proc. civilă, ult. al. instanța de trimitere nu va fi investită cu judecata, decât după ce hotărârea care a încuviințat trimiterea va fi rămasă definitivă prin judecata în apel, prin neapelare, sau prin renunțare la dreptul de apel;

Că, reclamantul, în speță, nefăcând apel și mulțumindu-se cu declinatoriu de competență, el poate, în baza acestui articol, prin simplă cerere a investi Tribunalul cu judecata afacerii, iar conform art. 35 din legea jud. de ocoale, a completa timbrul legal;

A se interpreta altfel, ar fi, sau a forța pe reclamant a face un apel și deci a i se impune o cale pe care legea în art. 35 și 335 n'o prevede și a-l supune la o taxă de timbru ilegală, sau a-l forța a face o nouă acțiune direct la Tribunal, care ar fi în contradicție cu însuși înțelesul cuvântului «se investește» care lasă să se înțeleagă că petiția primă subsistă și pe care legiuitorul în art. 108 o consfințește, prevăzând categoric că instanța de trimitere va judeca pricina fără vre-o cerere introductivă și fără altă plată de taxe, decât a citațiilor, iar art. 35 legea jud. de ocoale prin completarea timbrului legal adică la petiția primă. Că, din dispozițiile citatelor articole se vede grija legiuitorului de a nu vătăma nici pe fisc, nici pe partea căreia i s'a declinat competența de a i se judeca cererea;

Că, aceste dispoziții sunt aplicabile ori când și în orice materie, este că atât art. 108 cât și art. 109 sunt puse sub același capitol: «Despre excepțiile ce se propun înaintea cercetării fondului», cu singura deosebire că în art. 109 prevede că incompetența de ordine publică a instanței se putea ridica chiar înaintea Curții de casație, în orice stare a pricinei și chiar din oficiu, nefăcând nici o dispozițiune specială în ce privește celalt principiu și ca dovadă este modificarea art. 109 și 100, din vechea procedură, care s'au suprimat și le-a prevăzut în art. 108, găsind inutil a le mai repeta în art. urm. fiind aceiași rațiuni;

Că, simpla cerere de sezizare nefiind supusă la alt timbru decât cel de 30 bani și completându-se timbrul conform art. 35, instanța este bine sesizată;

De altfel, în afaceri civile nu instanța inferioară sezisează instanța superioară, ci partea, fie prin facere de

apel, fie prin simplă cerere, după cum petiția se face în baza unui articol sau altul;

Că, prin discutarea art. 35 din legea judecătorilor, nu se violează legea-timbrului, căci se discută calea ce partea trebuie să o urmeze și odată stabilită calea, să se discute care este timbrul legal la care trebuie să fie supusă petiția, când partea întrebuițează una sau alta din căi.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător de ședință V. Șerbănescu, respinge etc.

(ss) Gr Teodorescu, Virgil Șerbănescu.

Osebită părere

Având în vedere incidentul ridicat din oficiu și anume că tribunalul nu este bine investit cu judecarea procesului de față numai prin simpla petițiune înreg. la No. 22346/914, cu timbru de 30 bani, la care s'a anulat una coală-timbru de lei zece și una de lei douăzeci și nici prin trimiterea făcută de d-l Judecător de ocol urban Pitești;

Având în vedere susținerile și opunerile părților;

Având în vedere că în fapt se constată următoarele: Reclamantul Vasile Th. Brătianu prin petiția înreg. la No. 8122/912 a chemat în judecată înaintea Judecătoriei ocolului urban Pitești pe părții Constantin și Mihail Dumitrescu, spre a fi obligați a-i lăsa în deplină proprietate și posesie un loc situat în Pitești, Bulevardul Elisabeta No. 88, cu o casă ruinată pe el, iar judecătoria constatănd că afacerea este de competența tribunalului, prin cartea de judecată civilă cu No. 813/914 își declină competența și dispune trimiterea dosarului tribunalului. După sosirea dosarului la tribunal, reclamantul prin petiția înreg. la No. 22346/914, timbrată cu 30 bani, la care a alăturat una coală de lei zece și una de lei 20, a cerut fixarea unui termen de judecată, iar d-l judecător care a primit petițiunea a fixat termen de judecată și în același timp a anulat ambele coale timbrate alăturate la petițiune;

Având în vedere că în drept cestiunea trebuie discutată din două puncte de vedere: din punctul de vedere al procedurii și din punctul de vedere al legii timbrului; în ce privește cestiunea din punctul de vedere al procedurii;

Având în vedere dispozițiile art. 66 pr. civ., după care ori cine pretinde un drept sau un lucru spre a-l dobândi, în caz de împotrivire din partea datornicului sau deținătorului, trebuie să facă o cerere înaintea tribunalului competente;

Având în vedere că formularea cererii în judecată, pretinsă de menționatul articol, nu este altceva decât aplicarea principiului că azi judecătorii nu mai pot judeca din oficiu (ne procedat ex officio), cum judecau în o parte a timpului din evul mediu;

Considerând că deși sunt cazuri și azi când judecătoria judecă din oficiu, cum este în materia de faliment (art. 701 c. com.) totuși aceste cazuri fiind excepțiuni la regula generală, ele nu pot fi aplicate prin analogie, căci este știut că excepțiunile sunt de strictă interpretare;

Considerând că necesitatea unei cereri în judecată rezultă și din faptul că hotărârile ce se dau de instanțele judecătorești au efect retroactiv din ziua în care s'a depus cererea la instanța judecătorească, deci darea unei hotărâri presupune neapărat existența unei cereri în judecată, care să fixeze momentul în care acțiunea a fost exercitată și prin urmare când s'a încheiat quasi-contractul judiciar între reclamant și pârît;

Considerând că astfel fiind, în regulă generală un tribunal nu se poate investi cu judecarea unei afaceri decât numai în urma unei cereri în judecată, care să cuprindă elementele cerute de art. 69 pr. civilă, ceace în speță nu există;

Considerând că nici cererea în judecată adresată judecătorului de ocol nu poate investi tribunalul, căci

după cum rezultă din dispozițiile art. 66 pr. civilă, o cerere nu poate investi instanța judecătorească cu judecarea afacerii decât dacă acea cerere a fost adresată instanței competente; că, cu alte cuvinte, cererea adresată unei instanțe incompetente nu poate investi instanța competentă, singurul efect al unei asemenea cereri fiind numai de a întrerupe prescripțiunea (art. 1870 c. civil) iar după unii de a face să curgă și daunele moratorii;

Considerând că este adevărat că și la această regulă generală sunt câteva excepțiuni și anume; cea prevăzută de art. 108 pr. civilă de art. 335 pr. civilă și de art. 35 legea jud. de ocoale unde se prevede că cererea adresată instanței incompetente investeste și instanța competentă;

Considerând însă că luând și studiind în parte fie care caz excepțional prevăzute în menționatele articole, vom vedea că cazul de față nu intră în nici unul din aceste cazuri excepționale și deci urmează a se aplica regula generală;

Considerând că într'adevăr după cum rezultă atât din redactarea art. 109 pr. civilă, cât și din expunerea de motive făcută de legiuitor, când a admis acest articol, dispozițiunile sale sunt aplicabile numai în cazul când instanța care și declină competența, cum și aceea la care se trimite afacerea spre a o judeca ca competentă, vor fi de același grad, nu și în cazul când ambele instanțe sunt de diferite grade, cum este în speță și aceasta reiese atât de clar atât din primul alineat al citatului articol, unde se spune că cererea de trimetere înaintea judecătorilor competenți trebuie făcută înainte de orice apărare asupra fondului, cât mai ales din penultimul alineat unde se spune că instanța de trimetere va judeca pricina fără nici o altă cerere introductivă și fără altă plată de taxă decât aceea a citațiilor, ceea ce presupune că ambele instanțe, cea care și-a declinat competența și cea la care s'a trimis spre judecare sunt de același grad, căci dacă ar fi vorba de instanțe diferite în grad, cum ar fi judecătoria și tribunalul, apoi incompetența s'ar putea invoca în orice stare a procesului întrucât este vorba de o incompetență care interesează ordinea publică (art. 109 pr. civilă); iar taxa timbrului nu ar mai fi aceiași, căci la tribunal taxa timbrului este cu mult mai mare decât la judecătoria și nu se poate admite că legiuitorul, când a modificat art. 108 pr. civilă, a voit să modifice și legea timbrului, permițând ca afacerile ce vin dela judecătoriile de ocoale prin declinarea de competență să fie judecate de tribunal numai cu taxa timbrului de un leu sau 2 lei, cât s'a plătit la facerea acțiunii înaintea judecătoriei;

Considerând de asemenea că nici în prevederile art. 335 pr. civilă nu poate intra cazul de față, de oarece pe deoparte și în acest articol este vorba tot de două instanțe de același grad, iar pe de altă parte instanța competentă este investită cu judecarea afacerii numai în urma apelului făcut de partea interesată;

Considerând în fine că nici dispozițiunile art. 35 din legea judecătorilor de ocoale nu pot fi aplicate în speță căci dacă se va citi menționatul articol cu toată atențiunea cuvenită se va vedea că el se referă la un caz cu totul diferit de cazul nostru; într'adevăr în menționatul articol se prevede cazul când judecătorul de ocol gresit s'a declarat competent, iar în urmă făcându-se apel de partea interesată, tribunalul admite apelul și evoacă fondul. Cu alte cuvinte când judecarea afacerii este adusă înaintea tribunalului tot prin calea apelului ca și în cazul prevăzut de art. 335 pr. civilă;

Considerând că din toate cele mai sus spuse rezultă că judecătorul de ocol care și declină competența, pentru motivul că afacerea ar fi de competența tribunalului, nu poate trimite afacerea tribunalului spre judecare, de oarece nici un text de lege nu-l autoriză să facă această trimetere și apoi este de principiu că o in-

stanță judecătorească inferioară nu poate investi o instanță superioară;

Considerând că astfel fiind, tribunalul nu este regulat investit cu judecarea procesului de față nici prin petitiunea înregistrată la No. 22346/914 timbrată cu 30 bani și prin care reclamantul a cerut fixarea unui termen de judecată, nici prin trimeterea făcută de d-l judecător de ocol. (Vezi Trib. Vâlcea, *Curierul Judiciar* No. 60/905);

În ce privește chestiunea, din punctul de vedere al legii timbrului;

Având în vedere dispozițiunile art. 53 din legea timbrului, după care toate actele supuse timbrului fix sau proporțional vor fi scrise chiar pe hârtie cu timbru încrustat în cazul când valoarea impozitului va trece peste suma de un leu iar autoritățile administrative și judecătorești nu pot anula coli timbrate pentru completarea timbrului acelor făcute pe hârtie liberă sau pe timbru insuficient, decât numai în cazurile prevăzute de art. 22 § 1 și 17, 23 § 1, 24 § 2, 4 și 5 și 25 § 1, când Președintele Tribunalului poate anula coli timbrate în valoare echivalentă cu taxele speciale;

Având în vedere că pe lângă excepțiunile prevăzute de însăși art. 53 mai sunt și alte excepțiuni anume prevăzute prin texte de lege: așa găsim în art. 52 al. ultim legea timbrului, art. 93 pr. civilă și 35 legea judecătorilor;

Considerând că în afară de aceste cazuri excepționale sub actuala lege a timbrului astfel cum a fost modificată în anul 1906 timbrul fix nu se mai poate anula decât scriindu-se pe el actul și că orice alt mod de anulare de coli timbrate expune pe funcționarul care a făcut-o la pedepsele prevăzute de art. 84 legea timbrului (art. 53 al. ultim) sau dacă va fi vorba de un act de procedură, acel act va fi considerat ca fără ființă. (Art. 52 al. III);

Considerând că anularea timbrului fix de lei zece ce a fost alăturat pe lângă petiția înreg. la No. 22346/914 și pe care urma să se scrie acțiunea de față, nu intră în nici unul din cazurile și excepțiunile mai sus arătate; în adevăr în art. 22 § 1 și 17, 23 § 1, 24 § 2, 4 și 5 și 25 § 1, se vorbește de anularea colilor timbrate pentru completarea taxelor speciale; în art. 52 al. ult. legea timbrului se vorbește de opoziție, apel, recurs, etc., nu și de cereri în judecată, despre care însă se vorbește în al. III al menționatului articol și unde se spune că actele de procedură, deci și cererile în judecată, ce nu ar fi timbrate sau suficient timbrate se consideră ca fără ființă; în art. 93 pr. civilă se vorbește de cazul când pricina s'a amânat de trei ori după cererea părților; în fine în art. 35 din legea judecătorilor am arătat mai sus că este vorba de un caz cu totul deosebit de cazul de față;

Considerând că odată ce timbrul fix de lei zece nu putea fi anulat de d-l judecător care a fixat termenul de judecată, ci trebuia ca însăși cererea de chemare în judecată să fie scrisă pe acest timbru, acțiunea de față rămâne ca fiind netimbrată și deci conform art. 52 al. III, legea timbrului, nu i se poate da nici un curs;

Considerând că astfel fiind, acțiunea de față este neregulată făcută și din punctul de vedere al legii timbrului;

Pentru aceste motive, suntem de părere a se respinge, etc.

(s) Vasile Ștefănescu

OBSERVAȚIE. — Două chestiuni a avut de rezolvit tribunalul de Argeș prin hotărârea de mai sus:

Prima chestiune: Art. 108 din pr. civ. este aplicabil și pentru cazurile în cari judecătorul

de ocol își declină competența și trimite afacerea spre a fi judecată tribunalului?

A doua chestiune: Tribunalul sezizat cu judecarea unei afaceri ce i-a fost trimisă de o judecătorie de ocol care și-a declinat competența, poate încuviința ca reclamantul să-și mențină acțiunea intentată la judecătorie complectând numai timbrul, sau trebuie neapărat ca reclamantul să facă o nouă acțiune pe timbru legal?

Fără îndoială ca prima chestiune nu prezintă mult interes practic, fiindcă dacă judecătorul de ocol și-a declinat competența și hotărârea a rămas definitivă, reclamantul n'are decât să formuleze acțiunea direct înaintea tribunalului pe timbru legal. Ce interes ar avea să aștepte ca judecătorul să trimită din oficiu afacerea la tribunal, operație care poate dăinui mai mult decât timpul ce-i trebuie reclamantului ca să sezeze tribunalul prin acțiune directă?

În speța de mai sus reclamantul n'a voit să facă acțiune directă ci a cerut judecătorului de ocol după declinarea competenței să trimită din oficiu afacerea la tribunal, care în majoritate a admis aplicarea dispozițiilor din art 108 pr. civ.

Cred că tribunalul a făcut o bună aplicațiune a legii și cel mai simplu argument este că art. 108 nu distinge între cazul când instanța care și declină competența e judecătoria sau tribunalul. — Care ar fi principiul de drept sau inconvenientul practic, care ar impune o asemenea distincțiune?

La acest argument, minoritatea ne spune că «este de principiu că o instanță inferioară nu poate investi o instanță superioară».

Minoritatea se înșală, principiul este altul și anume că fiecare instanță judecătorească, de orice grad, este suverană să se pronunțe asupra competenței sale și dovadă evidentă că e așa, este întreg capitolul XIII din procedura civilă relativ la regularea conflictelor de jurisdicție. Așa încât, când o instanță își declină competența și trimite afacerea spre judecare unei alte instanțe, aceasta din urmă fie ea superioară, fie inferioară, este suverană să și decline la rândul ei competența. Prin urmare nu se poate vorbi de «investire», că adică instanța ce trimite, «investește» pe cea la care trimite afacerea, cu judecarea ei.

Un alt argument al minorității și pe care îl găsim și în hotărârea dată la 1905 de Tribunalul

Vâlcea¹⁾ este tras din penultimul aliniat al art. 108 care zice:

«Instanța de trimitere va judeca pricina fără vreo altă cerere introductivă și fără altă plată de taxe, decât aceea a citațiilor».

Dovadă, zice minoritatea, că instanța de trimitere trebuie să fie *de acelaș grad*, este că nu trebuie plătită o altă taxă, căci altfel dacă am aplică acest articol în cazul când afacerea e trimisă de judecătorul de ocol, ar însemna că tribunalul să fie obligat a judeca o acțiune insuficient timbrată.

Nici argumentul acesta nu e întemeiat și dovadă este art. 35 din legea judecătoriilor de ocoale care zice:

«Tribunalul gășind că evaluațiunea judecătorului a fost greșită, va evoca fondul și va judeca în primă sau ultimă instanță, după importanța afacerii, obligând pe reclamant să complecteze timbrul legal».

Art. 35 spune limpede că o acțiune care a fost greșit adresată judecătoriei și chiar judecată de judecătorul de ocol poate — aceeași acțiune — fi adusă înaintea tribunalului și judecată, cu condițiune numai ca partea să complecteze timbrul.

E adevărat că art. 35 prevede ipoteza când judecătorul de ocol s'a declarat *competinte*, dar odată principiul complectării timbrului în apel admis, ar fi absurd să se susțină că această complectare de timbru nu s'ar putea face în ipoteza când judecătorul de ocol s'a declarat *necompetinte*.

Astfel stând lucrurile, vom aplică penultimul aliniat al art. 108 pr. civ. oricâteori va fi vorba de instanțe de acelaș grad, și vom aplica penultimul aliniat al art. 108 pr. civ. combinat cu art. 35 din legea judecătoriilor de ocoale, atunci când instanța ce și-a declinat competența va fi fost o judecătorie de ocol.

* * *

În ceea ce privește a doua chestiune relativă la timbru, cred că, față cu textul lămurit al art. 35 din legea judecătoriilor de ocoale, nu mai poate fi îndoială că timbrul unei acțiuni ce a fost greșit adresată judecătoriei, poate fi complectat în apel la tribunal.

Art. 35 cuprinde o derogare categorică la art. 52 și urm. din legea timbrului.

EM. DAN

¹⁾ Curierul Judiciar, No. 6 / 1905.

Tribunalul civil din Bruxelles

— Audiența din 9 Ianuarie 1913 —

Donațiuni și testamente.— Captațiuni și sugestione.— Manoperi dolosive sau frauduloase.

Captațiunea și sugestiunea nu viciază voința unui testator, decât atunci când consistă în uneltiri viclene sau alte manoperi frauduloase, care împiedică consimțământul dispunătorului de a fi liber. Faptul legatarului de a da testatorului îngrijiri particulare în scopul de a și atrage buna lui voință, nu este deci suficient pentru a face ca testamentul să fie anulat.

OBSERVAȚIE.—Doctrină și jurisprudență con-

stantă. Vezi în acelaș sens, o altă sentință anterioară a aceluiăș tribunal, publicată în *Pand. Périod.* din 1897, partea a 5 a (*Jurispr. étrangère*), p. 58 (cu nota lui Paul Henry, prof. la facultatea de drept din Angers). Vezi și D. Alexandresco, tom. IV, partea I-a, p. 42 urm. și numeroasele autorități citate de acest din urmă autor. Mai vezi Bédarride, *Du dol et de la fraude*, I, 391, p. 417 urm. (ed. a 4-a revăzută de Rivière); Dalloz, *Nouveau Code civil annoté*, II, art. 901, No. 183 urm., etc.

(N. R.)

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASAȚIE

CASAȚIE S. II

Recurentul Ion N. Ungureanu, lipsă.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Cumul de delictе. — Condamnare. — Recurs în casație. — Impăcarea părților pentru unul din delictе. — Casarea sentinței, pentru a se aplică pedeapsa pentru celalt fapt.

1. După art. 82 din legea judecătorilor de ocoale, părțile pot, prin împăcare, să stingă acțiunea publică pentru faptul prevăzut de art. 239 c. penal și aceasta o pot face direct în Casație.

Dacă însă pedeapsa pronunțată de instanța de fond pentru delictul de lovire a absorbit într'ansa și pedeapsa pentru un alt fapt comis de inculpat (în speță faptul prevăzut de art. 144 din legea organizării comunelor rurale), fapt pentru care acțiunea publică nu poate fi stinsă prin împăcare, urmează să se caseze sentința, nema putând să-și producă efectele, sale în ce privește delictul de lovire pentru care părțile s'au împăcat, iar afacerea are a fi trimisă în judecata unei alte instanțe de acelaș grad cu aceia a cărei hotărîre s'a casat, conform art. 34 din legea Curții de casație, spre a aplică inculpatului pedeapsa pentru celalt fapt pentru care acțiunea publică a rămas deschisă. (*Cas. s. II, decizia penală No. 941 din 13 Aprilie 1915, prin care se declară stinsă acțiunea publică pentru faptul prevăzut de art. 239 c. p. și casează sentința Trib. Muscel No. 2388/914.*)

Recurentul D-tru și G. Petcu M. Catalina prin d-l avocat P. Sadoveanu.

Intimatul Ștef. N. Boabă s. a., prin d-l avocat Barozzi.

Sucesiune. — Partaj. — Simulațiune. — Creditor. — Contestățiune la executare. — Admisibilitate. — Art. 785 c. civil.

2. Dacă după art. 785 c. civil, o împărțeală săvîrșită nu poate fi atacată de creditorii compărătorilor, chiar pentru fraudă, cât timp dânsii n'au intervenit la acea împărțeală; ei pot însă să atace o asemenea împărțeală pentru simulațiune, de oarece legea oprește pe creditorii erezilor de a ataca o împărțeală săvîrșită, atunci când într'adevăr există o împărțeală reală și se-

rioasă, nu și atunci când împărțeală nu există, când actul care o constată e fictiv, în care caz poate fi atacat în simulațiune. (*Cas. II, decizia civilă No. 104 din 21 Aprilie 1915, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Dolj, s. II, No. 201/914.*)

CASAȚIE S. III

Recurenta Maria G. Sturza și Moritz Bring prin d-l avocat Al. Mustea.

Intimatul I. S. Baroncea prin d-l avocat St. Ciuntu.

*** Faliment. — Emitere de cambii. — Condiția de a se constată comercialitatea datoriei.**

Deși cambia este considerată de legiuitor prin art. 3 c. com. ca act de comerț și deși datoriile unui comerciant contractate prin cambii sau alte titluri de creanță se prezumă a fi de natură comercială, această presumpțiune e însă *juris tantum* și nimic nu împiedică pe judecătorul fondului ca din probe contrarii (acte, martori sau presumpțiuni) să tragă concluziunea de ne comercialitate a datoriilor, indiferent de titlu de creanță care le constată.

Prin urmare, pentru ca emițătorul unei cambii să fie declarat în stare de faliment, trebuie să se constate că dânsul este comerciant, ca adică face comerț ca profesiune principală, independent de comercialitatea cambiei în sine ca act izolat.

Cu drept cuvânt dar instanța de fond respinge cererea de declarare în faliment, când constată că cel ce a emis cambiile este arendaș și că ele nu au fost emise pentru comerțul de cărciumă, care constitua pentru el o ocupație secundară fără importanță. (*Cas. s. III, decizia No. 331, din 22 Mai 1915, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei C. de apel Iași s. I, No. 10/1915.*)

NOTĂ. — A se vedeă «Curierul Judiciar» No. 32/914, în care s'a publicat sentința Trib. Roman, dată în această afacere și însoțită de concluziile d-lui avocat Al. Mustea, care sunt un studiu complet și interesant asupra acestei materii.

Isod.